

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

زمان چاپ: ۱۴۰۳/۱۰/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

تاثیر فناوری و آموزش در یادگیری دانش آموزان

آزیتا پاکدل^۱، سارا زنگنه^۲، زهرا قایدی^۳ محمد بستانی^۴

۱- رشته علوم تربیتی، مقطع ابتدایی

۲- فرهنگی آموزش و پرورش

۳- کارشناسی سطح دو حوزوی

۴- مهندسی فناوری اطلاعات، پیام نور دولت آباد

چکیده

یکی از ویژگی‌های کلیدی آموزش دیجیتال انعطاف‌پذیری آن است. فراگیران می‌توانند با سرعت و برنامه خود به مواد آموزشی دسترسی پیدا کنند، در بحث‌ها شرکت کنند و تکالیف خود را انجام دهند. این انعطاف‌پذیری به ویژه برای دانشجویان غیرسنتی مانند شاغلین، والدین و افراد دارای معلولیت که ممکن است تعهدات یا محدودیت‌های دیگری داشته باشند که یادگیری سنتی مبتنی بر کلاس را دشوار می‌کند، مفید است. علاوه بر این، آموزش دیجیتال فرصتی را برای تجربیات یادگیری شخصی‌سازی شده فراهم می‌کند، زیرا فراگیران می‌توانند محتوا و سرعت تحصیل خود را بر اساس نیازها و ترجیحات فردی خود انتخاب کنند. یکی دیگر از جنبه‌های مهم آموزش دیجیتال، توانایی آن در تقویت همکاری و تعامل بین فراگیران و مدرسان است. از طریق انجمن‌های بحث آنلاین، کنفرانس ویدئویی و پروژه‌های مشارکتی، فراگیران می‌توانند با همکلاسی‌ها و مدرسان خود ارتباط برقرار کنند، ایده‌ها را به اشتراک بگذارند و بازخورد در مورد کار خود دریافت کنند. این حس جامعه و تعامل به ایجاد یک محیط یادگیری حمایتی کمک می‌کند که مشارکت فعال و تعامل را تشویق می‌کند.

کلمات کلیدی: آموزش، یادگیری، دانش آموزان

۱- مقدمه

آموزش دیجیتال همچنین از طریق استفاده از منابع چندرسانه‌ای و ابزارهای تعاملی، پتانسیل ارتقای اثربخشی تدریس و یادگیری را دارد. مدرسان با گنجاندن ویدیوها، انیمیشن‌ها، شبیه‌سازی‌ها و سایر عناصر چندرسانه‌ای در مواد آموزشی می‌توانند

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

یادگیری را جذاب‌تر و در دسترس‌تر کنند. تمرین‌های تعاملی، آزمون‌ها و ارزیابی‌ها می‌توانند بازخورد فوری به فراگیران ارائه دهند و به آن‌ها کمک کنند تا درک خود از مطالب را ارزیابی کرده و زمینه‌های نیاز به بهبود را شناسایی کنند.

علاوه بر این، آموزش دیجیتال امکانات جدیدی را برای رویکردهای آموزشی نوآورانه و استراتژی‌های آموزشی باز می‌کند. مدرسان می‌توانند با کلاس‌های وارونه، مدل‌های یادگیری ترکیبی و سایر روش‌های تدریس جایگزین که از فناوری‌های دیجیتال برای ایجاد تجربیات یادگیری پویا و تعاملی استفاده می‌کنند، آزمایش کنند. با بهره‌گیری از قدرت تحلیل داده‌ها و تجزیه و تحلیل یادگیری، مدرسان همچنین می‌توانند به الگوهای یادگیری و ترجیحات دانشجویان بینشی پیدا کنند و به آن‌ها امکان دهند تا آموزش را برای برآوردن نیازهای یادگیرندگان فردی به طور مؤثرتر تنظیم کنند.

با وجود مزایای فراوان، آموزش دیجیتال همچنین چالش‌ها و ملاحظات خاصی را به همراه دارد. یک نگرانی شکاف دیجیتال است که به فاصله بین کسانی که به فناوری‌های دیجیتال و اینترنت دسترسی دارند و کسانی که ندارند اشاره می‌کند. رسیدگی به این شکاف نیازمند تلاش‌هایی برای افزایش دسترسی به اینترنت پهنای باند مقرون به صرفه و دستگاه‌های دیجیتال، و همچنین ارائه پشتیبانی و آموزش برای کمک به افراد در توسعه مهارت‌های سواد دیجیتال است.

چالش دیگر، اطمینان از کیفیت و دقت آموزش آنلاین است. با تکثیر دوره‌ها و برنامه‌های آنلاین، ایجاد استانداردها و مکانیسم‌های اعتباربخشی برای اطمینان از مطابقت ارائه‌های آموزشی دیجیتال با معیارهای خاصی برای کیفیت محتوا، طراحی آموزشی و پشتیبانی دانشجویی ضروری است. علاوه بر این، ممکن است مربیان برای برقراری ارتباط مؤثر و حمایت از فراگیران در محیط‌های آنلاین، نیاز به اصلاح شیوه‌های تدریس خود داشته باشند که این امر ممکن است نیاز به آموزش و توسعه حرفه‌ای داشته باشد.

مسائل مربوط به حریم خصوصی و امنیت نیز در آموزش دیجیتال به ویژه در رابطه با جمع‌آوری و استفاده از داده‌های دانشجویان مطرح می‌شود. آموزش دیجیتال نیز مانند هر فناوری جدید، نگرانی‌های اخلاقی را به همراه دارد. یکی از مسائل مهم، استفاده مسئولانه از داده‌های دانش‌آموز است. مربیان و مؤسسات آموزشی باید از جمع‌آوری، استفاده و به اشتراک‌گذاری داده‌های دانش‌آموزان به روشی اخلاقی و مطابق با قوانین و مقررات مربوطه اطمینان حاصل کنند.

مسئله اخلاقی دیگر، پتانسیل تقلب در محیط‌های یادگیری آنلاین است. مربیان باید اقداماتی را برای ترویج صداقت علمی و جلوگیری از سوء استفاده از فناوری برای تقلب در تکالیف یا امتحانات انجام دهند.

در محیط آموزش دیجیتال، نقش مربی فراتر از ارائه صرف محتوا و تکالیف است. مربیان باید به عنوان تسهیل‌گران یادگیری، راهنمایان و حامیان دانش‌آموزان عمل کنند. آنها باید فضایی را برای بحث و گفتگو، همکاری و یادگیری مشارکتی ایجاد کنند.

مربیان همچنین باید از سواد دیجیتال و مهارت‌های لازم برای استفاده مؤثر از فناوری در آموزش برخوردار باشند. آنها باید بتوانند از ابزارهای و پلتفرم‌های آنلاین به روشی خلاقانه و جذاب برای ارتقای یادگیری دانش‌آموزان استفاده کنند.

آموزش دیجیتال تحولی هیجان‌انگیز در چشم‌انداز آموزشی است که پتانسیل گسترش دسترسی به آموزش با کیفیت، ارتقای تجربیات یادگیری و توانمندسازی دانش‌آموزان برای موفقیت در دنیای دیجیتال را دارد. با وجود چالش‌ها و ملاحظات، با برنامه‌ریزی دقیق، سرمایه‌گذاری و همکاری، آموزش دیجیتال می‌تواند آموزش را متحول کند و به نسل‌های آینده فرصت‌های یادگیری بی‌نظیری ارائه دهد.

• اهمیت سبک‌های آموزشی در آموزش دیجیتال

سبک‌های تدریس نقش مهمی در آموزش دیجیتال، شکل دادن به تجربه یادگیری و تأثیرگذاری بر مشارکت، درک و نتایج دانش‌آموزان ایفا می‌کند. در زمینه آموزش دیجیتال، سبک‌های تدریس شامل روش‌ها، رویکردها و استراتژی‌هایی است

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

که مربیان برای ارائه محتوای آموزشی، تسهیل فعالیت‌های یادگیری و تعامل با دانش‌آموزان در محیط‌های یادگیری آنلاین یا ترکیبی استفاده می‌کنند. درک اهمیت سبک‌های تدریس در آموزش دیجیتال مستلزم درک این است که چگونه رویکردهای مختلف می‌توانند بر یادگیری دانش‌آموز تأثیر بگذارند و چگونه مربیان می‌توانند شیوه‌های خود را برای بهینه‌سازی نتایج یادگیری در حوزه دیجیتال تطبیق دهند.

یکی از جنبه‌های مهم سبک‌های تدریس در آموزش دیجیتال، نیاز به انعطاف‌پذیری و سازگاری است. محیط‌های یادگیری دیجیتال اغلب ابزارها و منابع متنوعی از جمله محتوای چندرسانه‌ای، تمرین‌های تعاملی، انجمن‌های گفتگو و پلتفرم‌های مشارکتی را ارائه می‌دهند. مربیان مؤثر اهمیت انتخاب و ادغام این ابزارها را به روشی که با اهداف آموزشی آنها و نیازهای دانش‌آموزانشان هماهنگ باشد، تشخیص می‌دهند. آنها ممکن است یک رویکرد ترکیبی را اتخاذ کنند که فعالیت‌های همزمان و ناهمزمان را ترکیب می‌کند، از منابع چندرسانه‌ای برای افزایش تعامل استفاده می‌کند و فرصت‌هایی را برای تعامل و همکاری بین دانش‌آموزان فراهم می‌کند. یکی دیگر از ملاحظات کلیدی در آموزش دیجیتال، نقش آموزش دانش‌آموز محور است. رویکردهای دانش‌آموز محور، نیازها، علایق و ترجیحات فراگیران را اولویت‌بندی می‌کند و به آنها قدرت می‌دهد تا در فرآیند یادگیری خود نقشی فعال داشته باشند. در محیط‌های دیجیتال، این ممکن است شامل ایجاد انتخاب و استقلال در انتخاب فعالیت‌های یادگیری، ارائه بازخورد و پشتیبانی شخصی‌شده و ایجاد فرصت‌هایی برای یادگیری و کاوش خودگردان باشد. با اتخاذ رویکرد دانش‌آموز محور، مربیان می‌توانند مشارکت، انگیزه و مالکیت بیشتر یادگیری را در بین دانش‌آموزان خود ترویج کنند.

سبک‌های تدریس مؤثر در آموزش دیجیتال نیز اهمیت ارتباط و آموزش واضح را تشخیص می‌دهند. در محیط‌های یادگیری آنلاین، دانش‌آموزان ممکن است سطح یکسانی از تعامل رو در رو با مربیان نداشته باشند، که ارتباط شفاف را برای انتقال انتظارات، دستورالعمل‌ها و بازخورد ضروری می‌سازد. مربیان باید به استفاده از زبان روشن، ارائه دستورالعمل‌های دقیق، و استفاده از کانال‌های ارتباطی مختلف، مانند سخنرانی‌های ویدئویی، اطلاعیه‌های کتبی، و انجمن‌های بحث، توجه داشته باشند تا اطمینان حاصل کنند که دانش‌آموزان مطالب و انتظارات را درک می‌کنند.

پرورش حس اجتماعی و ارتباط در آموزش دیجیتال بسیار مهم است. در حالی که یادگیری آنلاین گاهی اوقات احساس انزوا می‌کند، ایجاد یک جامعه یادگیری حمایتی می‌تواند به کاهش این چالش کمک کند. مربیان می‌توانند از سبک‌های آموزشی استفاده کنند که تعامل و همکاری را در بین دانش‌آموزان ترویج می‌کند، مانند پروژه‌های گروهی، فعالیت‌های بررسی همتا، و گروه‌های مطالعه مجازی. آنها همچنین می‌توانند یک محیط یادگیری حمایتی و فراگیر را با تصدیق دیدگاه‌های مختلف، تشویق ارتباطات محترمانه و فراهم کردن فرصت‌هایی برای تعامل اجتماعی و حمایت از همسالان ایجاد کنند.

سبک‌های تدریس مؤثر در آموزش دیجیتال بر یادگیری و مشارکت فعال تأکید دارند. به جای مصرف منفعلانه محتوا، دانش‌آموزان تشویق می‌شوند تا فعالانه در یادگیری خود از طریق فعالیت‌های معنا دار، بحث‌ها و تکالیف حل مسئله شرکت کنند. مربیان می‌توانند انواع استراتژی‌های یادگیری فعال مانند مطالعات موردی، شبیه‌سازی‌ها، تمرین‌های ایفای نقش و پروژه‌های عملی را به کار گیرند تا درک عمیق‌تر و حفظ مطالب را ارتقا دهند. با درگیر کردن دانش‌آموزان در تجارب یادگیری فعال، مربیان می‌توانند به آنها کمک کنند تا مهارت‌های تفکر انتقادی، توانایی‌های حل مسئله و درک عمیق‌تر مفاهیم دوره را توسعه دهند.

سازگاری در جهت یابی در چشم‌انداز به سرعت در حال تحول آموزش دیجیتال ضروری است. با ادامه پیشرفت فناوری و ظهور ابزارها و بسترهای جدید، مربیان باید تمایل داشته باشند که سبک‌ها و شیوه‌های تدریس خود را برای پاسخگویی به نیازهای در حال تغییر دانش‌آموزان خود تطبیق دهند. این ممکن است شامل آزمایش با روش‌های آموزشی جدید، ترکیب

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

فن‌آوری‌های نوظهور و همگام ماندن با بهترین شیوه‌ها در آموزش آنلاین باشد. با منعطف ماندن و باز ماندن در برابر نوآوری، مربیان می‌توانند به افزایش اثربخشی و ارتباط تدریس خود در عصر دیجیتال ادامه دهند.

ارزیابی و بازخورد مؤلفه‌های جدایی‌ناپذیر سبک‌های تدریس مؤثر در آموزش دیجیتال هستند. در محیط‌های یادگیری آنلاین، مربیان باید استراتژی‌هایی را برای ارزیابی یادگیری دانش‌آموزان و ارائه بازخورد به موقع و سازنده ایجاد کنند. این ممکن است شامل طراحی آزمون‌ها، تکالیف و امتحانات آنلاین باشد که با اهداف یادگیری همسو باشد، از ابزارهای خودکار درجه‌بندی برای ارائه بازخورد فوری، و ارائه بازخورد شخصی از طریق نظرات کتبی یا ضبط‌های ویدئویی استفاده شود. با گنجاندن ارزیابی و بازخورد در سبک‌های تدریس خود، مربیان می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا پیشرفت خود را نظارت کنند، زمینه‌های بهبود را شناسایی کنند و بر یادگیری خود مالکیت کنند.

در نهایت، پرورش مهارت‌های سواد دیجیتال هم برای مربیان و هم برای دانش‌آموزان در آموزش دیجیتال ضروری است. مربیان باید دانش و مهارت‌هایی را برای هدایت مؤثر ابزارها و پلتفرم‌های دیجیتال، ایجاد تجربیات یادگیری جذاب و تعاملی، و تسهیل تعامل معنادار با دانش‌آموزان آنلاین داشته باشند. به همین ترتیب، دانش‌آموزان برای مشارکت مؤثر در محیط‌های یادگیری آنلاین، دسترسی و ارزیابی منابع دیجیتال، همکاری با همسالان و برقراری ارتباط با مربیان، باید مهارت‌های سواد دیجیتال را توسعه دهند. با پرورش مهارت‌های سواد دیجیتال در بین معلمان و دانش‌آموزان، آموزش دیجیتال می‌تواند برای همه فراگیران در دسترس‌تر، فراگیرتر و مؤثرتر شود.

در نتیجه، سبک‌های تدریس نقش حیاتی در شکل دادن به تجربه یادگیری و نتایج در آموزش دیجیتال دارند. مربیان مؤثر اهمیت انعطاف‌پذیری، آموزش دانش‌آموز محور، ارتباطات شفاف، ایجاد جامعه، یادگیری فعال، سازگاری، ارزیابی و بازخورد، و مهارت‌های سواد دیجیتال را در ایجاد تجربیات یادگیری جذاب و معنادار در محیط‌های یادگیری آنلاین و ترکیبی تشخیص می‌دهند. با پذیرش این اصول و گنجاندن آنها در شیوه‌های آموزشی خود، مربیان می‌توانند اثربخشی، ارتباط و دسترسی به آموزش دیجیتال را برای دانش‌آموزان در هر سن و پیشینه‌ای افزایش دهند.

• تعریف و طبقه‌بندی سبک‌های آموزشی

سبک‌های تدریس، روش‌شناسی‌ها، فلسفه‌ها و رویکردهای متنوعی هستند که مربیان برای برقراری ارتباط با دانش‌آموزان و تسهیل یادگیری مؤثر از آنها استفاده می‌کنند. این سبک‌ها که ریشه در نظریه‌های آموزشی، باورهای شخصی و تجربیات عملی دارند، طیف وسیعی از استراتژی‌ها را در بر می‌گیرند که هدف آنها دستیابی به اهداف آموزشی با توجه به نیازهای یادگیرندگان متنوع است.

یکی از طبقه‌بندی‌های رایج سبک‌های تدریس، حول محور میزان تمرکز بر معلم در مقابل تمرکز بر دانش‌آموز می‌چرخد. رویکردهای سنتی بر نقش معلم در هدایت فرایند یادگیری تأکید دارند، در حالی که روش‌های دانش‌آموز محور بر مشارکت فعال و همکاری بین یادگیرندگان تأکید می‌کنند.

در قلمرو سبک‌های معلم‌محور، روش سخنرانی حرف اول را می‌زند. در این روش، مربیان اطلاعات را از طریق سخنرانی همراه با وسایل کمک آموزشی یا ارائه‌های چندرسانه‌ای ارائه می‌دهند. در حالی که سخنرانی در انتقال دانش مؤثر است، ممکن است فاقد عمق مشارکت و تفکر انتقادی باشد که با رویکردهای تعاملی‌تر پرورش می‌یابد.

در مقابل، سبک‌های تدریس دانش‌آموز محور بر توانمندسازی یادگیرندگان از طریق مشارکت فعال و یادگیری مبتنی بر پرسش تأکید دارند. روش‌های مبتنی بر پرسش، دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا سؤال بپرسند، پدیده‌ها را بررسی کنند و از طریق آزمایش و تجزیه و تحلیل، دانش را بسازند و در نتیجه منجر به درک عمیق‌تر و کنجکاوی بیشتر شوند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

یادگیری مشارکتی شامل فعالیت‌های گروهی ساختاریافته‌ای است که در آن دانش‌آموزان برای رسیدن به اهداف مشترک با هم کار می‌کنند و باعث تقویت تعامل با همکلاسی و مهارت‌های کار گروهی می‌شود. به طور مشابه، یادگیری مبتنی بر مسئله، دانش‌آموزان را در سناریوهای دنیای واقعی غوطه‌ور می‌کند و آن‌ها را به چالش می‌کشد تا برای یافتن راه‌حل، دانش خود را به طور مشترک به کار گیرند و در نتیجه تفکر انتقادی و یادگیری بین رشته‌ای را تقویت می‌کند.

آموزش متمایز، روش‌های تدریس، محتوا و ارزشیابی را برای سازگاری با نیازهای یادگیرندگان متنوع تنظیم می‌کند و به این ترتیب فراگیری همه‌گیر و موفقیت تحصیلی را برای همه دانش‌آموزان ارتقا می‌دهد. کلاس‌های معکوس، مدل آموزشی سنتی را وارونه می‌کنند و ارائه محتوا را خارج از کلاس انجام می‌دهند و از زمان کلاس برای فعالیت‌های عملی، بحث و گفتگو و آموزش شخصی‌سازی شده استفاده می‌کنند و در نتیجه مشارکت و درک دانش‌آموزان را افزایش می‌دهند.

یادگیری تجربی بر تجربیات مستقیم به عنوان یک ابزار اصلی برای کسب دانش و توسعه مهارت تأکید دارد. از طریق بازدیدهای میدانی، کارآموزی یا پروژه‌های عملی، دانش‌آموزان با بسترهای دنیای واقعی درگیر می‌شوند و در نتیجه تفکر انتقادی و درک عمیق‌تر از موضوع را پرورش می‌دهند.

سبک‌های تدریس طیف وسیعی از رویکردها را شامل می‌شوند که هر کدام دارای نقاط قوت و ضعف خاص خود هستند. مریبان مؤثر اغلب استراتژی‌های متعددی را متناسب با نیازهای دانش‌آموزان، اهداف یادگیری و بستر آموزشی خود ترکیب می‌کنند. معلمان با پذیرش تنوع روش‌های آموزشی و اصلاح مداوم شیوه تدریس خود، محیط‌های یادگیری پویایی ایجاد می‌کنند که کنجکاوی، خلاقیت و یادگیری مادام‌العمر را در دانش‌آموزانشان برمی‌انگیزند.

• سبک‌های آموزشی رایج در آموزش سنتی

آموزش سنتی اغلب بر سبک‌های تدریس آشنایی تکیه می‌کند که برای دهه‌ها رواج داشته‌اند. در حالی که این سبک‌ها با گذشت زمان تکامل یافته‌اند، اما همچنان اساس بسیاری از شیوه‌های تدریس در کلاس درس را تشکیل می‌دهند. در اینجا به چند سبک رایج تدریس در آموزش سنتی اشاره می‌کنیم:

آموزش مبتنی بر سخنرانی: این روش یکی از قدیمی‌ترین و رایج‌ترین سبک‌های تدریس در آموزش سنتی است. در این شیوه، معلم به عنوان منبع اصلی اطلاعات عمل می‌کند و محتوا را از طریق ارائه شفاهی به دانش‌آموزان منتقل می‌کند. دانش‌آموزان به طور معمول به صورت غیرفعال گوش می‌دهند و در حین صحبت معلم یادداشت برمی‌دارند. در حالی که سخنرانی می‌تواند برای انتقال حجم زیادی از اطلاعات در مدت زمان نسبتاً کوتاهی مؤثر باشد، اما ممکن است همیشه منجر به مشارکت فعال یا درک عمیق در بین دانش‌آموزان نشود.

آموزش مستقیم: این روش یک رویکرد معلم‌محور است که بر آموزش صریح مفاهیم و مهارت‌ها از طریق درس‌های ساختاریافته و نمایش‌ها تأکید دارد. معلمان برای کمک به دانش‌آموزان در تسلط بر محتوای جدید، توضیحات، الگوسازی و تمرین‌های هدایت‌شده را ارائه می‌دهند. آموزش مستقیم اغلب شامل استفاده از کتاب‌های درسی، برگه‌های تمرینی و سایر مواد آموزشی برای حمایت از یادگیری است. در حالی که آموزش مستقیم می‌تواند برای آموزش دانش و مهارت‌های پایه‌ای مؤثر باشد، اما ممکن است همیشه تفکر انتقادی یا استقلال دانش‌آموز را تقویت نکند.

روش سقراطی: این روش که به نام سقراط، فیلسوف یونان باستان نامگذاری شده است، سبکی از تدریس است که بر گفتگو و یادگیری مبتنی بر پرسش تأکید دارد. در این رویکرد، معلم با طرح سوالات فکربرانگیز، تفکر انتقادی را تحریک می‌کند و دانش‌آموزان را در بحث‌های فعال درگیر می‌کند. دانش‌آموزان از طریق گفتگو با معلم و همکلاسی‌ها تشویق می‌شوند تا ایده‌های پیچیده را بررسی کنند، استدلال‌ها را تحلیل کنند و استدلال خود را بیان کنند. روش سقراطی می‌تواند کنجکاوی فکری را تقویت کند و توانایی دانش‌آموزان را در تفکر انتقادی و برقراری ارتباط مؤثر توسعه دهد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

نمایش و الگوسازی: این روش شامل نشان دادن نحوه انجام یک کار یا حل یک مشکل به دانش‌آموزان توسط معلم از طریق دستورالعمل‌های گام به گام و مثال است. معلمان ممکن است برای نشان دادن مفاهیم و فرآیندها از وسایل کمک آموزشی، ابزارهای دستکاری یا منابع چندرسانه‌ای استفاده کنند. دانش‌آموزان اعمال معلم را مشاهده می‌کنند و سپس به تنهایی تمرین می‌کنند تا مهارت‌ها یا استراتژی‌ها را به کار گیرند. نمایش و الگوسازی می‌تواند به ویژه برای آموزش مهارت‌های عملی، مانند آزمایش‌های علمی یا تکنیک‌های هنری مؤثر باشد.

یادگیری مبتنی بر بحث: این روش بر گفتگوی دانش‌آموز محور و همکاری به عنوان وسیله‌ای برای کاوش ایده‌های پیچیده و توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی تأکید دارد. معلمان با طرح سوالات باز، هدایت پرسشگری و تشویق مشارکت فعال بین دانش‌آموزان، بحث‌ها را تسهیل می‌کنند. دانش‌آموزان با کاوش در دیدگاه‌های مختلف، تجزیه و تحلیل شواهد و ساختن معنا با هم، در گفتگو، مناظره و تفکر مشارکت می‌کنند. یادگیری مبتنی بر بحث می‌تواند درک عمیق‌تر، همدلی و مهارت‌های ارتباطی را در بین دانش‌آموزان تقویت کند.

یادگیری همیاری: این روش آموزشی بر کار گروهی مشارکتی و تعامل با همکلاسی‌ها برای رسیدن به اهداف یادگیری تأکید دارد. دانش‌آموزان برای تکمیل وظایف، حل مشکلات یا دستیابی به اهداف مشترک در گروه‌های کوچک با هم کار می‌کنند. معلمان فعالیت‌های یادگیری همیاری را برای ترویج وابستگی متقابل مثبت، مسئولیت‌پذیری فردی و توسعه مهارت‌های اجتماعی طراحی می‌کنند. یادگیری همیاری می‌تواند با استفاده از نقاط قوت و مشارکت‌های جمعی اعضای گروه، مشارکت دانش‌آموزان، کار گروهی و پیشرفت تحصیلی را ارتقا دهد.

یادگیری تجربی: این روش بر مشارکت فعال و عملی با تجربیات دنیای واقعی به عنوان وسیله‌ای برای ارتقای درک عمیق‌تر و توسعه مهارت‌ها تأکید دارد. معلمان فعالیت‌های یادگیری را طراحی می‌کنند که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا مفاهیم را کاوش کنند، مشکلات را حل کنند و از طریق تجربه مستقیم ارتباط برقرار کنند. یادگیری تجربی ممکن است شامل بازدیدهای میدانی، شبیه‌سازی‌ها، آزمایش‌ها، یادگیری مبتنی بر پروژه یا سایر فعالیت‌های غوطه‌وری باشد که به دانش‌آموزان فرصتی برای اعمال یادگیری خود در زمینه‌های واقعی می‌دهد. یادگیری تجربی می‌تواند انگیزه، حفظ و انتقال دانش و مهارت‌ها را به موقعیت‌های جدید در دانش‌آموزان ارتقا دهد.

آموزش متمایز: این روش آموزشی تنوع نیازها، علایق و توانایی‌های یادگیری دانش‌آموزان در کلاس درس را می‌شناسد و به آن‌ها پاسخ می‌دهد. معلمان استراتژی‌های تدریس، مواد و ارزیابی‌های خود را برای برآورده کردن نیازهای فردی دانش‌آموزان تطبیق می‌دهند و مسیرهای متعددی برای یادگیری و نشان دادن تسلط ارائه می‌کنند. آموزش متمایز ممکن است شامل وظایف طبقه‌بندی شده، گروه‌های انعطاف‌پذیر، برنامه‌های یادگیری شخصی‌سازی شده و چارچوب‌های حمایتی برای موفقیت دانش‌آموزان باشد. با تطبیق آموزش با نقاط قوت و نیازهای منحصر به فرد دانش‌آموزان، آموزش متمایز می‌تواند برابری، مشارکت و پیشرفت تحصیلی را برای همه یادگیرندگان ارتقا دهد.

یادگیری مبتنی بر پروژه: این روش آموزشی مبتنی بر پرسش، دانش‌آموزان را درگیر پروژه‌ها یا تحقیقات واقعی و گسترده می‌کند که به مشکلات یا چالش‌های دنیای واقعی می‌پردازند. معلمان تجربیات یادگیری مبتنی بر پروژه را طراحی می‌کنند که نیازمند آن است که دانش‌آموزان از دانش و مهارت‌های چند رشته‌ای برای حل مشکلات پیچیده، ایجاد محصولات یا توسعه راه‌حل‌ها استفاده کنند. دانش‌آموزان به طور مشارکتی کار می‌کنند، تحقیق می‌کنند، داده‌ها را جمع‌آوری می‌کنند و یافته‌ها یا راه‌حل‌های خود را به مخاطبان واقعی ارائه می‌دهند. یادگیری مبتنی بر پروژه می‌تواند خلاقیت، تفکر انتقادی، همکاری و مهارت‌های ارتباطی را پرورش دهد و همچنین یادگیری عمیق‌تر و مشارکت دانش‌آموزان را ارتقا دهد.

آموزش سنتی طیف وسیعی از سبک‌های تدریس را شامل می‌شود که هر کدام نقاط قوت و ضعف خود را دارند. در حالی که برخی از سبک‌ها، مانند آموزش مبتنی بر سخنرانی و آموزش مستقیم، بر رویکردهای معلم‌محور و انتقال دانش تأکید دارند،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

برخی دیگر، مانند یادگیری مبتنی بر بحث و یادگیری مبتنی بر پروژه، اولویت را به پرسشگری، همکاری و مشارکت فعال دانش‌آموز محور می‌دهند. مریبان مؤثر اغلب از ترکیبی از سبک‌های تدریس برای برآورده کردن نیازهای متنوع دانش‌آموزان خود و ایجاد تجربیات یادگیری پویا و جذاب استفاده می‌کنند.

• سبک‌های نوظهور در آموزش دیجیتال

سبک‌های نوظهور در آموزش دیجیتال نشان‌دهنده‌ی تغییر رویکرد به سمت روش‌های نوآورانه‌ی تدریس و یادگیری است که از فناوری برای تقویت مشارکت دانش‌آموزان، شخصی‌سازی تجربیات یادگیری و ارتقای مهارت‌های قرن بیست و یکم استفاده می‌کند.

کلاس درس معکوس: مدل کلاس درس معکوس، روش‌های تدریس سنتی را با ارائه محتوای آموزشی خارج از کلاس از طریق منابع دیجیتال مانند فیلم‌ها، پادکست‌ها یا خواندن آنلاین وارونه می‌کند، در حالی که از زمان کلاس برای فعالیت‌های یادگیری فعال، پروژه‌های مشارکتی و پشتیبانی شخصی‌سازی شده استفاده می‌کند. دانش‌آموزان با سرعت خودشان با محتوا درگیر می‌شوند و این امر به معلمان اجازه می‌دهد تا آموزش متمایزتری ارائه دهند و بازخورد فردی به دانش‌آموزان بدهند. مدل کلاس درس معکوس، یادگیری دانش‌آموز محور را ترویج می‌کند، درک عمیق‌تر را پرورش می‌دهد و مشارکت فعال در فرایند یادگیری را تشویق می‌کند.

یادگیری ترکیبی: یادگیری ترکیبی، آموزش حضوری را با فعالیت‌های یادگیری آنلاین ترکیب می‌کند تا محیطی یادگیری انعطاف‌پذیر و شخصی‌سازی شده ایجاد کند. در یک مدل یادگیری ترکیبی، دانش‌آموزان در ترکیبی از آموزش سنتی در کلاس، مطالعه مستقل و ماژول‌های یادگیری آنلاین که متناسب با نیازها و ترجیحات یادگیری فردی آن‌ها طراحی شده است، شرکت می‌کنند. معلمان از ابزارها و منابع دیجیتال برای ارائه محتوا، ارزیابی پیشرفت دانش‌آموزان و ارائه پشتیبانی و بازخورد مستمر استفاده می‌کنند. یادگیری ترکیبی به انعطاف‌پذیری، تمایز و شخصی‌سازی تجربیات یادگیری برای برآوردن نیازهای متنوع دانش‌آموزان امکان می‌دهد.

واقعیت مجازی (VR) و واقعیت افزوده (AR): فناوری‌های واقعیت مجازی (VR) و واقعیت افزوده (AR) تجربیات یادگیری فراگیری را ارائه می‌دهند که به دانش‌آموزان امکان کاوش در محیط‌های مجازی، شبیه‌سازی سناریوهای دنیای واقعی و تعامل با محتوای دیجیتال در فضای سه بعدی را می‌دهند. VR و AR را می‌توان در طیف وسیعی از موضوعات و رشته‌ها، از علوم و ریاضیات گرفته تا تاریخ و ادبیات، به کار برد و برای دانش‌آموزان فرصت‌هایی برای یادگیری عملی و تجربی فراهم کرد. این فناوری‌ها می‌توانند با جذاب‌تر، پویاتر و فراگیرتر کردن یادگیری، انگیزه، مشارکت و نگهداری دانش‌آموزان را افزایش دهند. جذاب‌سازی با بازی (گیمیفیکیشن): جذاب‌سازی با بازی (گیمیفیکیشن) عناصر طراحی بازی، مانند امتیاز، نشان‌ها، تابلوی امتیازات و چالش‌ها را در فعالیت‌های آموزشی و برنامه درسی ادغام می‌کند تا انگیزه، مشارکت و نتایج یادگیری دانش‌آموزان را بهبود بخشد. با گنجاندن عناصر بازی‌گونه در تجربیات یادگیری، مریبان می‌توانند یادگیری را برای دانش‌آموزان لذت‌بخش‌تر، تعاملی‌تر و معنادارتر کنند. جذاب‌سازی با بازی، رقابت، همکاری و تعیین هدف را تشویق می‌کند و در عین حال مهارت‌های تفکر انتقادی، حل مسئله و تصمیم‌گیری را تقویت می‌کند. پلتفرم‌ها و ابزارهای دیجیتال به مریبان امکان می‌دهند تا تجربیات یادگیری گیمیفیک‌شده را اجرا کنند و پیشرفت و دستاوردهای دانش‌آموزان را ردیابی کنند.

یادگیری تطبیقی: یادگیری تطبیقی از فناوری برای ارائه تجربیات یادگیری شخصی‌سازی شده متناسب با نیازها، ترجیحات و سبک‌های یادگیری هر دانش‌آموز استفاده می‌کند. پلتفرم‌های یادگیری تطبیقی برای سنجش دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان، شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارائه آموزش هدفمند و فعالیت‌های تمرینی از الگوریتم‌ها و تحلیل داده‌ها استفاده می‌کنند. این پلتفرم‌ها سرعت، دشواری و محتوای فعالیت‌های یادگیری را بر اساس پاسخ‌ها و عملکرد دانش‌آموزان به صورت

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

لحظه‌ای تنظیم می‌کنند و پشتیبانی و چارچوب حمایتی سفارشی‌شده‌ای را برای کمک به موفقیت دانش‌آموزان ارائه می‌دهند. یادگیری تطبیقی می‌تواند یادگیری خودمحور، تسلط بر مفاهیم و پیشرفت تحصیلی را ارتقا دهد.

یادگیری سیار: یادگیری سیار یا *m-learning* به تجربیات یادگیری‌ای اشاره دارد که با استفاده از دستگاه‌های موبایل مانند تلفن‌های هوشمند، تبلت‌ها و لپ‌تاپ‌ها انجام می‌شود. یادگیری سیار به دانش‌آموزان امکان می‌دهد تا در هر زمان و هر مکانی به محتوای آموزشی و منابع دسترسی داشته باشند و یادگیری را انعطاف‌پذیرتر، راحت‌تر و در دسترس‌تر می‌کند. برنامه‌های یادگیری سیار، وبسایت‌ها و پلتفرم‌های دیجیتال، فرصت‌هایی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کنند تا در فعالیت‌های تعاملی شرکت کنند، با همسالان خود همکاری کنند و در حال حرکت به منابع چندرسانه‌ای دسترسی داشته باشند. یادگیری سیار می‌تواند از یادگیری شخصی‌سازی‌شده، همکاری و ترویج عادات یادگیری مادام‌العمر در بین دانش‌آموزان پشتیبانی کند. یادگیری خرد: یادگیری خرد شامل ارائه فعالیت‌های یادگیری یا ماژول‌های کوتاه و متمرکز است که می‌توان در مدت زمان کوتاهی، معمولاً از چند دقیقه تا نیم ساعت، تکمیل کرد. محتوای یادگیری خرد به گونه‌ای طراحی شده است که به راحتی قابل هضم و در دسترس باشد و به دانش‌آموزان امکان می‌دهد در هر زمانی که وقت آزاد دارند، در فعالیت‌های یادگیری به صورت گام‌های کوچک شرکت کنند. یادگیری خرد می‌تواند اشکال مختلفی مانند فیلم‌ها، پادکست‌ها، آزمون‌ها، اینفوگرافیک‌ها و شبیه‌سازی‌های تعاملی داشته باشد. با تفکیک مفاهیم پیچیده به بخش‌های کوچک، یادگیری خرد، حفظ، تقویت و تسلط بر مهارت‌ها و مفاهیم کلیدی را ارتقا می‌دهد.

مسیرهای یادگیری شخصی‌سازی‌شده: مسیرهای یادگیری شخصی‌سازی‌شده به دانش‌آموزان امکان می‌دهد تا تجربیات یادگیری فردی را متناسب با علایق، اهداف و نیازهای یادگیری منحصر به فرد خود دنبال کنند. پلتفرم‌های دیجیتال و سیستم‌های مدیریت یادگیری به مربیان امکان می‌دهند تا برنامه‌های یادگیری و مسیرهای شخصی‌سازی‌شده را برای هر دانش‌آموز ایجاد کنند و فعالیت‌های یادگیری تطبیقی، فرصت‌های غنی‌سازی و بازخورد شخصی‌سازی‌شده را در آنها بگنجانند. مسیرهای یادگیری شخصی‌سازی‌شده، دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا مالکیت یادگیری خود را به دست گیرند، اهداف را تعیین کنند و پیشرفت خود را در طول زمان رصد کنند. با ارائه قدرت و استقلال به دانش‌آموزان، مسیرهای یادگیری شخصی‌سازی‌شده می‌تواند انگیزه، مشارکت و پیشرفت تحصیلی را افزایش دهد.

آموزش مبتنی بر داده: آموزش مبتنی بر داده شامل استفاده از داده‌های دانش‌آموزی، مانند نتایج ارزیابی، سوابق حضور و تحلیل یادگیری، برای اطلاع‌رسانی از شیوه‌های تدریس و تصمیم‌گیری است. ابزارها و پلتفرم‌های دیجیتال داده‌هایی در مورد عملکرد و رفتار دانش‌آموزان جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌کنند و به مربیان بینشی در مورد نیازهای یادگیری، پیشرفت و زمینه‌های رشد دانش‌آموزان ارائه می‌دهند. مربیان می‌توانند از داده‌ها برای شناسایی روندها، تنظیم استراتژی‌های آموزشی و تنظیم مداخلات برای حمایت از دانش‌آموزان یا گروه‌های فردی استفاده کنند. آموزش مبتنی بر داده، تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد، بهبود مستمر و پشتیبانی هدفمند برای موفقیت دانش‌آموزان را ترویج می‌کند.

سبک‌های نوظهور در آموزش دیجیتال، رویکردهای نوآورانه‌ای برای تدریس و یادگیری را ارائه می‌دهند که از فناوری برای تقویت مشارکت، شخصی‌سازی تجربیات یادگیری و ارتقای مهارت‌های قرن بیست و یکم استفاده می‌کنند. این سبک‌ها شامل کلاس‌های درس معکوس، یادگیری ترکیبی، واقعیت مجازی و واقعیت افزوده، جذاب‌سازی با بازی، یادگیری تطبیقی، یادگیری سیار، یادگیری خرد، مسیرهای یادگیری شخصی‌سازی‌شده و آموزش مبتنی بر داده می‌شود. با ادغام این سبک‌های نوظهور در عمل آموزشی، مربیان می‌توانند محیط‌های یادگیری پویا، تعاملی و شخصی‌سازی‌شده‌ای ایجاد کنند که نیازهای متنوع دانش‌آموزان را برآورده می‌کند و آن‌ها را برای موفقیت در عصر دیجیتال آماده می‌کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

نتیجه گیری

دانش آموزان با سطوح مختلف دانش و مهارت های قبلی به کلاس درس می آیند. آموزش مؤثر شامل ارزیابی این سطوح و استفاده از راهبردهای آموزشی است که بر اساس آنچه دانش آموزان از قبل می دانند، ساخته می شود. به عنوان مثال، داربست تکنیکی است که در آن معلمان سطوح متوالی پشتیبانی موقت را ارائه می کنند که به دانش آموزان کمک می کند تا به سطوح بالاتری از درک و مهارت برسند. این ممکن است شامل تقسیم وظایف پیچیده به مراحل کوچکتر و قابل مدیریت و ارائه راهنمایی و بازخورد در طول مسیر باشد. فناوری های یادگیری تطبیقی همچنین می توانند آموزش را بر اساس سطح دانش و مهارت هر دانش آموز شخصی سازی کنند.

زمینه ها و تجربیات فرهنگی دانش آموزان دیدگاه ها و فرآیندهای یادگیری آنها را شکل می دهد. آموزش پاسخگوی فرهنگی شامل شناخت و تأیید منابع فرهنگی متنوعی است که دانش آموزان به کلاس درس می آورند. این ممکن است شامل گنجاندن محتوای چندفرهنگی در برنامه درسی، استفاده از مثال هایی باشد که به زندگی دانش آموزان مرتبط است، و استفاده از روش های آموزشی که به شیوه های فرهنگی دانش آموزان احترام می گذارد و منعکس می کند. به عنوان مثال، داستان سرایی، یک سنت رایج در بسیاری از فرهنگ ها، می تواند ابزار آموزشی قدرتمندی باشد که با میراث فرهنگی دانش آموزان ارتباط برقرار می کند و تعامل را افزایش می دهد.

منابع:

- ۱) آقازاده، احمد (۱۳۷۹)، آموزش و پرورش تطبیقی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، تهران.
- ۲) احمدی، غلامعلی، (۱۳۸۰). بررسی میزان همخوانی و هماهنگی بین سه برنامه قصد شده، اجرا شده و کسب شده در برنامه جدید آموزش علوم دوره ابتدایی. پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- ۳) احمدی، غلامعلی، (۱۳۸۳). ارزشیابی از برنامه درسی تربیت معلم دوره های کاردانی مراکز تربیت معلم ایران، مؤسسه پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوریهای آموزشی، تهران.
- ۴) حج فروش، احمد. بررسی پیشنهادهای معلمان مجرب و کارشناسان سازمان و پژوهشگران درباره محتوای آموزشی کتابهای درسی دوره ابتدایی (علوم تجربی). مؤسسه پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوریهای آموزشی، ۱۳۸۰.